

Čo je podstatou sv. spovede? Aké má pravidlá a kto ju môže vysluhovať?

Jozef Duháček

23. novembra 2020 ✝ Cirkev ✝ Spoved'

pokračovanie II. časti

Výkon tejto moci

Základom sviatosti pokánia je moc odpúšťať hriechy, ktorú udelil apoštolom Kristus. Pri aktuálnom vykonávaní tejto moci pristupujú ďalšie nevyhnutnosti. Sviatosť ako taká, musí mať náležitú matériu a formu a spôsobuje určité účinky; moc kľúčov môže vykonávať len vysluhovateľ (spovedník) s primeranou kvalifikáciou a účinky výkonu moci kľúčov sa prejavujú v duši recipienta, tzn. kajúcnika, ktorý s istými nutnými dispozíciami musí tiež vykonať isté úkony (vyznanie, zadostučinenie).

Matéria a forma

Podľa sv. Tomáša (Summa Theologiae III. 84. 2) „sú najbližšou **matériou** tejto sviatosti **úkony kajúcnika**“. Toto je tiež učenie Eugena IV. v „*Decretum pro Armenis*“ (Florentský koncil, 1439). Vymenováva „kvázi matériu“ sviatosti pokánia – ľútosť, vyznanie a zadostučinenie (Denzinger-Bannwart, Enchiridion, 699). Tomisti vo všeobecnosti, ale aj iní významní teológovia, napr. Bellarmin, Toletus, Suárez a De Lugo, zastávajú rovnaký názor. Podľa Scota (In IV Sent., D. 16, q. 1, n. 7) „sviatosť pokánia spočíva v rozhrešení, ktoré je udeľované ustanovenými slovami“, zatiaľ čo úkony kajúcnika sú potrebné pre hodné prijatie sviatosti. Rozhrešenie, ako externý obrad, je matériou sviatosti a ako úkon, ktorý nesie významnú moc, je aj formou. Medzi obhajcov tejto teórie patria sv. Bonaventúra, Capreolus, Andreas Vega a Maldonatus. Tridentský koncil (Sess. XIV, c. 3) hovorí: „úkony kajúcnika, konkrétne ľútosť, vyznanie a zadostučinenie, sú kvázi matériou tejto sviatosti“.

Rímsky katechizmus, užívaný v roku 1913 (II, v, 13) hovorí: „Tieto úkony nazýva koncil kvázi matériou nie preto, že nemajú povahu skutočnej matérie ale preto, že nejde o látku, ktorá sa používa externe ako voda pri krste a krizma pri birmovaní.“ Teologickú rozpravu o tejto veci pozri v Palmieri, op. cit., str. 144; Pesch, „*Praelectiones dogmaticae*“, Freiburg, 1897; De San, „*De poenitentia*“, Bruggy, 1899; Pohle, „*Lehrb. D. Dogmatik*“. Pokiaľ ide o formu sviatosti, tak Florentský ako aj Tridentský koncil učia, že spočíva v slovách rozhrešenia. „Forma sviatosti pokánia, v ktorej spočíva jej moc, je v slovách spovedníka: „Ja ťa rozhrešujem atď.“ K týmto slovám sú v súlade so zvykmi Svätej Cirkvi chvályhodne pridané isté modlitby, ale tie sa netýkajú podstaty sviatostnej formy, ani nie sú nutné pre platné udelenie sviatosti. (Tridentský koncil, Sess. XIV, c. 3) Pokiaľ ide o tieto dopĺňujúce modlitby, prax východných a západných cirkví a otázku, či je forma sviatosti pokánia deprekatívna alebo indikatívna a osobná, porovnaj tiež autorov uvedených v predchádzajúcom odseku.

Účinok

„Účinok tejto sviatosti je vyslobodenie z hriechu.“ (Florentský koncil) Rovnakú definíciu trochu inými slovami uvádza Tridentský koncil (Sess. XIV, c. 3): „Pokiaľ ide o jej moc a účinnosť, účinok (res et effectus) tejto sviatosti je zmierenie s Bohom, po ktorom niekedy u zbožných a pokorných recipientov nastupuje pokoj a klud vo svedomí, spolu s intenzívnou útechou duše.“ Toto zmierenie predovšetkým znamená odpustenie viny za hriech a tiež aj večného trestu za smrteľný hriech. Tridentský koncil hovorí, že pokánie vyžaduje vykonanie zadosťučinenia „nie za večný trest, ktorý je odpustený spolu s vinou, či sviatosťou alebo túžbou prijať túto sviatosť, ale za dočasný trest, ktorý ako Písmo učí, nie je vždy úplne odpustený, ako je to pri krste.“ (Sess. VI, c. 14)

Inými slovami, krst oslobodzuje dušu nielen od každého hriechu, ale aj od každého dlhu voči Božej spravodlivosti. Po prijatí rozhrešenia v sviatosti pokánia môže a zvyčajne aj zostane určitý dočasný dlh, ktorý sa má splatiť skutkami zadosťučinenia (pozri nižšie). „Všedné hriechy, ktorými nie sme zbavení Božej milosti a do ktorých veľmi často upadáme, je správne a užitočné v spovedi vyznávať; možno o nich však bez akejkolvek viny pomlčať a môžu byť zahladené mnohými inými opravnými prostriedkami.“ (Tridentský koncil, Sess. XIV, c. 3) Na dosiahnutie odpustenia všedných hriechov stačí ľútosť a tiež sa toto odpustenie dosiahne hodným prijatím iných sviatostí, napríklad Svätým prijímaním.

Zmierenie hriešnika s Bohom má aj ďalší dôsledok – oživenie tých zásluh, ktoré získal predtým, ako sa dopustil ťažkého hriechu. Dobré skutky vykonané v stave milosti si zasluhujú odmenu od Boha, ale táto prepadá so smrteľným hriechom, takže ak by hriešnik zomrel bez rozhrešenia jeho dobré skutky mu nič neosožia. Pokiaľ zostáva v hriechu, nie je schopný zaslúžiť si odmenu: dokonca aj skutky, ktoré sú samé o sebe dobré, sú v takom prípade bezcenné: nemôžu ožiť, pretože nikdy neboli nažive. Ale akonáhle sa jeho hriech zruší sviatosťou pokánia, znovu získa nielen stav milosti, ale aj celú zásobu zásluh, ktorá bola pred jeho hriechom pripísaná na jeho účet.

V tomto bode sú teológovia prakticky jednomyseľní. Jedinou prekážkou získania odmeny je hriech a keď sa ten odstráni, bývalý nárok, takpovediac, je obnovený. Na druhej strane, ak by nedošlo k takémuto obnoveniu platnosti zásluh, ich strata by sa rovnala večnému trestu, čo je nezlučiteľné s odpustením, ktoré sa dosiahlo pokáním. Pokiaľ ide o otázku týkajúcu sa spôsobu a rozsahu obnovenia zásluh, jestvujú rôzne stanoviská; ale to, čo sa všeobecne prijíma, sformuloval Francisco Suárez (*De reviviscentia meritorum*), že obnova zásluh je úplná, tzn. rozhrešený kajúcnik má na svojom konte toľko zásluh, akoby nikdy nebol zhrešil. Pozri De Augustinis, „*De re sacramentaria*“, II, Rím, 1887; Pesch, op. cit., VII; Göttler, „*Der hl. Thomas v. Aquin u. Die vortridentinischen Thomisten über die Wirkungen d. Bussakramentes*“, Freiburg, 1904.

Vysluhovateľ (spovedník)

Zo súdneho charakteru tejto sviatosti vyplýva, že nie každý člen Cirkvi je kvalifikovaný hriechy odpúšťať; výkon sviatosti pokánia je vyhradený pre tých, ktorým bola zverená autorita. To, že táto moc nepatrí k laikom, je zrejmé z bully Martina V. „*Inter cunctas*“ (1418), ktorý okrem iných otázok, na ktoré mali odpovedať stúpenci Wyclefa a Husa, sa pýta aj toto: „či veríte, že kresťan... je povinný, ako nevyhnutný prostriedok spasenia, spovedať sa len kňazovi a nie laikovi alebo laikom, akokoľvek dobrým a zbožným?“ (Denzinger-Bannwart, „*Enchiridion*“, 670) Lutherove tvrdenie, že „každý kresťan, dokonca aj žena, alebo dieťa“ by za neprítomnosti kňaza mohol rozhrešiť iného, rovnako dobre ako pápež alebo biskup, odsúdil

(1520) Lev X. v bulle „*Exurge Domine*“ (Enchir., 753) Tridentský koncil (Sess. XIV, c. 6) odsudzuje ako „nepravdivé a v rozpore s pravdou evanjelia všetky náuky, ktoré rozširujú službu kľúčov na iných ako biskupov a kňazov, pričom si myslia, že slová Pána (Mt 18:18; Jn 20:23) boli v rozpore s ustanovením tejto sviatosti, určené všetkým veriacim v Krista takým spôsobom, že každý má moc odpúšťať hriechy.“ Katolícka doktrína je preto taká, že túto moc môžu vykonávať iba biskupi a kňazi.

zdroj: Pixabay

Tieto dekréty navyše prakticky ukončili zvyk, ktorý sa objavil a istý čas v stredoveku trval, spovedať sa v prípade núdze aj laikovi. Tento zvyk vznikol z presvedčenia, že ten, kto zhrešil je povinný vyznať niekomu svoj hriech – kňazovi, ak je to možné, inak aj laikovi. V spise „Pravé a falošné pokánie“ (*De vera et falsa poenitentia*), chybné pripísanom sv. Augustínovi, je rada: „Taká veľká je moc vyznania hriechu, že ak nie je po ruke kňaz, nech sa (osoba, ktorá sa chce spovedať), vyznáva svojmu blížnemu.“ Na rovnakom mieste sa však uvádza vysvetlenie: „napriek tomu že ten, komu sa spovedá, nemá nijakú moc ho rozhrešiť, stáva sa ten, kto sa vyznáva u svojho spoločníka (socio) hodným odpustenia na základe svojej túžby vyznať sa kňazovi.“ (PL, XL, 1113) Lev, ktorý cituje tvrdenie Pseudo-Augustína o spovedi blížnemu, prehliada toto vysvetlenie a v nesprávnom svetle uvádza sériu prípadov z praxe a dáva len nedokonalú predstavu o teologickej diskusii, ktorú vyvolali. Albertus Magnus (In IV Sent., Dist. 17, článok 58) považoval za sviatostné aj rozhrešenie udelené laikom, zatiaľ čo sv. Tomáš (IV Sent., D. 17, q. 3, a. 3, sol. 2) o tom hovorí ako o „*quodammodo sacramentalis* – akoby sviatostnom“, iní veľkí teológovia mali úplne iný názor.

Alexander Haleský (Summa, Q. xix, *De confessione memb.*, I, a. 1) hovorí, že ide o „prosbu o rozhrešenie“; sv. Bonaventúra („*Opera*“, VII, s. 345, Lyons, 1668) hovorí, že takáto spoveď nie je nutná ani v prípade núdze a je iba znakom pokánia; Scotus hovorí, (IV ods., D. 14, q. 4) že neexistuje nič, čo by zaväzovalo spovedať sa laikovi, a že tento postup môže byť veľmi škodlivý; Durandus (IV Sent., d. 17, q. 12) hovorí, že ak niet kňaza, ktorý jediný môže v kajúcom tribunáli vyniesť rozhrešujúci rozsudok, tak nie je povinnosť sa spovedať; Prierias (Summa Silv., Confessor, I, 1), tvrdí, že ak je spoveď vykonaná pred laikom, je nutné ju opakovať hneď, keď je to možné; toto bolo všeobecnou mienkou. Preto neprekvapuje, že Dominicus Soto, napísal v roku 1564, že sa mu ťažko verí, že taký zvyk vôbec niekedy existoval: „keďže (spoveď laikovi) nebola žiadna sviatosť..., je neuveriteľné, že by ľudia len tak a bez prospechu odhaľovali ostatným tajomstvá svojho svedomia.“ (IV Sent., d. 18, q. 4, a. 1)

Tak sa váha všeobecnej teologickej mienky postupne obrátila proti tejto praxi a keďže táto prax nikdy nedostala oficiálne potvrdenie, nemožno ju brať ako dôkaz toho, že moc odpustiť hriechy niekedy mali aj laici. Čo táto prax ukazuje je, že i ľud i teológovia si veľmi dobre uvedomovali povinnosť vyznávať svoje hriechy nielen Bohu, ale aj niektorému ľudskému poslucháčovi, hoci ten právne nemal nijakú moc ich

rozhrešiť. Rovnaká prehnaná predstava sa objavuje v praxi spovedať sa diakonom – v prípade núdze. Boli prirodzene uprednostňovaní pred laikmi, keď nebol k dispozícii žiadny kňaz, pretože na základe svojej funkcie udeľovali sväté prijímanie.

Okrem toho sa zdá, že niektoré z predchádzajúcich koncilov (Elvira, A.D. 300; Toledo, 400) udeľovali diakonovi moc spovedať (v neprítomnosti kňaza). Lokálny koncil v Tribure (895) vyhlásil v súvislosti s banditmi, že ak by boli zajatí alebo zranení a vyspovedali sa kňazovi alebo diakonovi, nemalo by im byť odmietnuté prijímanie; a tento výraz „presbytero vel diacono“ bol začlenený do Gratiánovho dekrétu a do mnohých neskorších dokumentov od 10. do 13. storočia. Miestny koncil v Yorku (1195) nariadil, že s výnimkou najvyššej núdze by diakon nemal krstiť, dávať prijímanie ani „udeľovať pokánia tomu, kto sa vyspovedal“. V podstate rovnaké nariadenia sa nachádzajú dekrétach Londýnskeho (1200) a Rouenského (1231) koncilu, konštitúciách sv. Edmunda z Canterbury (1236) a Waltera Kirkhama, biskupa z Durhamu (1255).

Všetky tieto nariadenia, aj keď dostatočne prísne, pokiaľ ide o bežné okolnosti, udeľujú výnimku pre naliehavú nevyhnutnosť. Podľa vyhlášky Synody v Poitiers (1280) nie je povolená žiadna takáto výnimka: „želajúc si vykoreniť nesprávne zlovyky, ktoré vyrástli v našej diecéze skrze nebezpečnú nevedomosť, zakazujeme diakonom prijímať spovede alebo udeľovať rozhrešenia pri súde pokánia: je isté a nepochybné, že nemôžu rozhrešovať, pretože nemajú kľúče, ktoré sú udeľované iba kňazskému stavu.“ Tento „zlovyk“ pravdepodobne zmizol v 14. alebo 15. storočí; Tridentský koncil o ňom nikde nehovorí, ale vyhradenie moci rozhrešovať len pre biskupov a kňazov jasne ukazuje, že diakonov koncil z tohto vylúčil.

Povolenie, ktoré isté stredoveké synody udelili diakonom v prípade núdze, nedávalo moc odpúšťať hriechy. V niektorých vyhláškach sa výslovne uvádza, že diakon nemá kľúče – *claves non habent*. V iných právnych predpisoch je to zakázané, s výnimkou prípadov, keď je potrebné „dať“ alebo „uvaliť pokánia“, *poenitentiam dare, imponere*. Jeho funkcia bola potom obmedzená na *forum externum*; v neprítomnosti kňaza mohol „zmieriť“ hriešnika, tzn. vrátiť ho do spoločenstva Cirkvi; ale nedal a nemohol dať sviatostné rozhrešenie, ktoré mohol dať len kňaz (Palmieri, Pesch). Ďalšie vysvetlenie zdôrazňuje skutočnosť, že diakon mohol oprávnené udeľovať svätú Eucharistiu.

Veriaci mali prísnu povinnosť prijať Sväté prijímanie pri príchode smrti a na druhej strane prijatie tejto sviatosti postačuje na odpustenie dokonca aj smrteľného hriechu za predpokladu, že prijímajúci má potrebnú vnútornú dispozíciu. Diakon mohol vypočuť vyznanie hriechov, len aby sa ubezpečil, že boli správne oľutované a odvrhnuté, ale nie za účelom ich rozhrešenia. Ak išiel ďalej a „uvalil pokánia“ v prísnejšom sviatostnom zmysle, prekročil svoju právomoc a akékoľvek povolenie na tento účel udelené biskupom iba ukázalo, že biskup sa mýlil (Laurain, *„De l'intervention des laïques, des diacres et des abbesses dans l'administration de la pénitence“*, Paríž, 1897).

Zakazujúce nariadenia, ktoré nakoniec zrušili túto prax, v žiadnom prípade nezbavili diakona moci, ktorú má zo svojho úradu; ale jasnejšie objasnili tradičné presvedčenie, že iba biskupi a kňazi môžu vysluhovať sviatosť pokánia. Pre platné vyslúženie je potrebná dvojaká moc: moc kňazského úradu a jurisdikcia. Prvá je udeľovaná svätením, druhá cirkevnou autoritou. Kňaz pri vysviacke dostane moc konsekrovať svätú Eucharistiu a pre platnú konsekráciu nepotrebuje žiadnu jurisdikciu. Pokiaľ ide o pokánia, tu je to inak: „pretože povaha a charakter súdu si vyžaduje, aby sudca rozsudok vyniesol len nad tými, ktorí spadajú do

jeho právomoci, Božia Cirkev vždy učila a tento koncil to potvrdzuje ako najvyššiu pravdu, že rozhrešenie, ktoré kňaz vyhlasuje nad tým, nad ktorým nemá riadnu alebo delegovanú právomoc, nemá žiadny účinok.“ (Tridentský koncil, Sess. XIV, c. 7)

zdroj: Pixabay

Riadna jurisdikcia je tá, ktorú má dotýčny z moci svojho úradu ako dušpastier; pápež ju má nad celou Cirkvou, biskup vo svojej diecéze, farár vo svojej farnosti. Delegovaná jurisdikcia je právomoc, ktorú udeľuje cirkevný nadriadený tomu, kto ju nemá na základe svojej funkcie. Potreba jurisdikcie na vysluhovanie pokánia sa zvyčajne vyjadruje tým, že kňaz musí mať „fakulty“, aby mohol spovedať. Preto kňaz, ktorý navštívil inú diecézu ako svoju vlastnú, nemôže spovedať bez osobitného súhlasu tamojšieho biskupa. Každý kňaz však môže rozhrešiť kohokoľvek, kto je nebezpečenstve smrti, pretože za týchto okolností Cirkev dáva právomoc všetkým kňazom. Keďže biskup udeľuje súdnu právomoc, môže ju tiež obmedziť „vyhradením“ si určitých prípadov a môže ju dokonca úplne stiahnuť.

Recipient (kajúcnik)

Sviatosť pokánia zaviedol Kristus na odpustenie hriechov spáchaných po krste. Preto nemôže byť platne rozhrešený nepokrstený človek, akokoľvek je hlboký a úprimný jeho zármutok a ľútosť. Krst je preto prvým nevyhnutným predpokladom zo strany kajúcnika. To neznamená, že v hriechoch spáchaných nepokrstenou osobou je niečo osobitne ťažké a neodpustiteľné, čo ich stavia mimo moc kľúčov; znamená to, že človek musí byť najprv členom Cirkvi, aby mohol podrobiť seba a svoje hriechy súdnemu procesu **sviatostného pokánia**.

Ľútosť a odpor

Bez ľútosti nad hriechom niet odpustenia. Preto Tridentský koncil hovorí (Sess. XIV, c. 4): „Ľútosť, ktorá má prvé miesto medzi úkonmi kajúcnika, je smútok srdca a odpor k spáchanému hriechu, spolu s odhodlaním už viac nehrešiť.“ Koncil (tamtiež) ďalej rozlišuje dokonalú (contritio) a nedokonalú ľútosť (attritio), ktorá vyplýva z odporu ku všetkej ohavnosti hriechu, alebo zo strachu z pekla a trestu. Pozri pojednania od Pescha, Palmieriho, Pohlea. Tu stačí len uviesť, že vo sviatosti pokánia postačuje na dosiahnutie odpustenia hriechu nedokonalá ľútosť. Tridentský koncil ďalej učí (tamtiež): „Aj keď sa niekedy stáva, že ľútosť je dokonalá a že rovno zmieruje človeka s Bohom, ešte pred tým, ako človek prijal túto sviatosť, zmierenie sa nemá pripisovať iba samotnej ľútosti bez túžby po sviatosti, lebo túto túžbu ľútosť vždy obsahuje.“

V súlade s týmto učením Pius V. odsúdil (1567) Baiovu tézu, že ani dokonalá ľútosť – okrem mimoriadnej núdze alebo mučeníctva, neodpúšťa hriech, pokiaľ nedôjde k skutočnému prijatiu sviatosti (Denzinger-Bannwart, „*Enchiridion*“ 1071). Je však potrebné poznamenať, že ľútosť, o ktorej hovorí koncil je dokonalá

v tom zmysle, že zahŕňa aj túžbu (votum) prijať sviatosť pokánia. Každý, kto naozaj ľutuje svoj hriech z lásky k Bohu, musí byť ochotný dodržiavať Božské nariadenie týkajúce sa pokánia, teda musí sa vyspovedať, pokiaľ je spovedník po ruke a ak nie je, tak si musí byť vedomý povinnosti vyspovedať sa pri prvej príležitosti.

Ani z toho nevyplýva, že kajúcnik si môže slobodne vybrať medzi dvoma spôsobmi získania odpustenia – lútosťou na jednej a spovedou s rozhrešením na druhej strane. Tento názor postuloval Peter Martinez (de Osma) v téze: „smrteľné hriechy, pokiaľ ide o vinu a trest na druhom svete, sú vymazané iba samotnou lútosťou bez akéhokoľvek odkazu na kľúče“; a túto tézu odsúdil Sixtus IV. v roku 1479 (Denzinger-Bannwart, „*Enchiridion*“, 724). Je teda zrejmé, že ani úprimný zármutok založený na najlepších pohnútkach sa nemôže v súčasnom poriadku spásy zaobišť bez moci kľúčov, tzn. sviatosti pokánia.

Spoved' (nevyhnutnosť)

„Pre tých, ktorí po krste upadli do hriechu, je sviatosť pokánia nevyhnutná pre spasenie rovnako, ako je krst nevyhnutný pre tých, ktorí ešte neboli znovuzrodení.“ (Tridentský koncil, Sess. XIV, 2) Pokánie preto nie je inštitúcia, ktorej použitie je ponechané na rozhodnutí konkrétneho hriešnika, aby mohol, ak si to želá, bez spojenia s Cirkvou zaistiť si odpustenie inými prostriedkami, napríklad vyznaním svojho hriechu v súkromí vlastnej duše. Ako už bolo uvedené, moc, ktorú Kristus udelil apoštolom, je dvojaká: odpúšťať a zadržiavať tak, že to, čo odpúšťajú, Boh odpúšťa a čo zadržiavajú, Boh zadržiava. Táto moc by bola zničená, ak by Cirkev zadržala niekomu hriechy a on by sa odvolal na Boží súd a tam získal milosť. Táto moc by nemala zmysel ani vtedy, ak by hriešnik obišiel Cirkev a šiel rovno k Bohu, pretože by to protirečilo samotným podmienkam, za ktorých bola táto moc udelená – Boh zadrží hriech dovtedy, pokiaľ ho Cirkev neodpustí. Naozaj by bolo zvláštne a nekonzistentné, ak by Kristus pri udeľovaní tejto dvojnásobnej moci apoštolom mal v úmysle zachovať aj nejaké iné prostriedky na odpustenie, napríklad spovedať sa „priamo Bohu“.

Nielen apoštoli, ale aj každý, kto má základné vedomosti o ľudskej prirodzenosti, by si hneď všimol, že si ľudia budú voľiť ľahšiu cestu a že udelenie moci, ktoré Kristus formálne a slávnostne vykonal, nemá žiaden význam (Palmieri, op. cit., téza X). Na druhej strane, akonáhle sa pripustí, že toto udelenie bolo platné a teda, že sviatosť je potrebná na dosiahnutie odpustenia, z toho jasne vyplýva, že kajúcnik musí nejakým spôsobom vyznať svoj hriech tým, ktorí vykonávajú túto moc. Priznávajú to dokonca aj tí, ktorí odmietajú sviatosť pokánia ako božskú inštitúciu. „Takéto odpustenie je zjavne nemožné bez toho, aby sa vyznali hriechy, ktoré treba odpustiť.“ (Lev, „*História*“, I, s. 182) Tridentský koncil po vyhlásení, že Kristus nám zanechal svojich kňazov ako svojich zástupcov, ktorým veriaci musia ako svojim správcom a sudcom vyznávať svoje hriechy, dodáva: „Je zrejmé, že kňazi by nemohli tento súd konať bez poznania priestupku, ani by nemohli slúžiť pri zadosťučinení spravodlivosti, ak by (veriaci) svoje hriechy vyznali iba všeobecne a nie konkrétne a podrobne.“ (Sess. XIV, c. 5)

Pretože kňaz pri odpúšťaní hriechov vykonáva úlohu prísneho sudcu, Kristus musel chcieť, aby sa taká obrovská moc využívala rozumne a obozretne. Okrem toho môže kňaz na základe Kristovho mandátu odpustiť všetky hriechy bez rozdielu, *quoecumque solveritis*. Ako možno vyniesť rozumný a rozvážny súd, ak kňaz nevie nič o kauze, v ktorej vynáša rozsudok? A ako môže získať potrebné znalosti, ak nie z dobrovoľného a spontánneho vyznania hriešnika? Táto nevyhnutnosť vyznania hriechov je ešte jasnejšia, ak má byť zadosťučinenie za hriech, ktoré bolo od samého počiatku súčasťou spovednej disciplíny, uložené

nielen múdro, ale aj spravodlivo.

Skutočnosť, že medzi obozretným rozsudkom spovedníka a podrobným vyznaním hriechov je nevyhnutná spojitosť, vyplýva z povahy súdneho konania a najmä z úplnej analýzy Kristovho splnomocnenia, vykonanej vo svetle Tradície. Žiadny sudca nesmie prepustiť alebo odsúdiť bez úplnej znalosti prípadu. A opäť Tradícia najstaršieho obdobia vidí v Kristových slovách nielen úrad sudcu, ktorý sedí pri súde, ale aj láskavosť otca, ktorý plače s kajúcim dieťaťom (Aphraates, „*Ep. De Poenitentia*“, dem. 7) a zručnosti lekára, ktorý podľa Kristovho spôsobu uzdravuje rany duše (Origenes v PG, XII, 418; PL, XII, 1086). Je teda zrejmé, že Kristove slová obsahujú doktrínu o vonkajšom odhalení svedomia, ktoré musí hriešnik urobiť kňazovi, aby získal milosť.

Spoveď (rôzne druhy)

Spoveď je prisázané odhalenie hriechov, ktoré boli predložené riadne autorizovanému kňazovi za účelom získania odpustenia prostredníctvom moci kľúčov. Virtuálna spoveď je jednoducho vôľa vyspovedať sa, aj keď v dôsledku okolností tak nie je možné urobiť; reálna spoveď je každá činnosť, ktorou kajúcnik zjavuje svoj hriech. Môže sa to robiť všeobecne, napríklad recitovaním „*Confiteor*“ alebo môže pozostávať z viac či menej podrobného vymenovania svojich hriechov, kde je vymenovanie úplné a spoveď je zrozumiteľná. Verejná spoveď, ktorá sa robí pri vypočutí viacerých ľudí (napr. zhromaždenia), sa líši od súkromnej alebo tajnej spovede, ktorá sa robí iba kňazovi a často sa nazýva aj ušná, tzn. hovorená do ucha spovedníka.

Tu sa zaoberáme najmä reálnou a konkrétnou spoveďou, ktorá je v Cirkvi obvyklá a ktorá, pokiaľ ide o platnosť sviatosti, môže byť verejná alebo súkromná. „Pokiaľ ide o metódu tajnej spovede iba kňazovi – hoci Kristus nezakázal aby niekto, kto v rámci trestu za svoje zločiny a pre svoje väčšie pokorenie, pre to, aby dal ostatným príklad a pomohol budovať Cirkev, verejne vyznával svoje hriechy, tak Kristus ani nenariadil a ani by nebolo rozumné, nariadiť akýmkoľvek ľudským zákonom, aby sa hriechy a najmä tajné hriechy, vyznávali verejne. Preto tajné sviatostné vyznanie, ktoré bolo od začiatku a aj teraz je v Cirkvi praktizované, bolo vždy cenené s veľkým a jednomyselným súhlasom svätých a najstarších Otcov a preto je očividne vyvrátené hlúpe ohováranie tých, ktorí opovážlivo učia, že je to (tajná spoveď) v rozpore s Božím príkazom a je to, ľudský výmysel presadený Otcami zhromaždenými na Lateránskom koncile.“ (Tridentský koncil, Sess. XIV, c. 5) Katolícke učenie teda je,

- 1. že Kristus verejné vyznanie hriechov neprikázal, ale ani ho nezakázal;**
- 2. tajné vyznávanie hriechov, má sviatostný charakter a bolo v Cirkvi praktizované od jej prvých dní.**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/co-je-podstatou-sv-spovede-ake-ma-pravidla-a-kto-ju-moze-vysluhovat/>